

(Нови Репортер, 21. 10. 2009)

Иако у Босни и Херцеговини од потписивања Дејтонског споразума до данас доминира склоност да се сваки потез представника западних центара моћи, задужених за тамни вилајет, мистификује до крајњих граница, ријеч је о структури коју ипак чине само људи. И то не свакаке личности, већ углавном особе са израженим талентом за нискост и сплетке. О таквом афинитету посебно свједочи чињеница да је други састанак челника водећих политичких странака из БиХ са изасланицима Сједињених Америчких Држава и Европске уније у војној бази Бутмир код Сарајева заказан и одржан 20. октобра, дакле, истовремено са посјетом предсједника Руске Федерације Димитрија Медведева главном граду Србије - Београду. Заиста, треба имати наопаки ентузијазам оне врсте балаваца чији потенциометар среће покрећу искључиво ситне пакости, па осмислити провидну ступидарију са термином наставка бх. «самита на врху». Инфантилна подударност сигурно није доказ да у Вашингтону и Бриселу хиљаде забринутих створења проводе бесане ноћи у огромним халама и креирају далекосежне визије за западни Балкан. Прије ће бити да је регион југоисточне Европе у административним центрима САД и ЕУ препуштен неколицини неинвентивних чиновника. У том кругу, пуки хирови замјењују драстични мањак рационалности и коректности. Зато је посјета Медведева Београду, као несумњиви централни политички догађај у овим данима, не само за Србију, већ и за Републику Српску, морала да добије натегнуту и јалову конкуренцију у виду продужетка бутмирске тракавице, напрасно прекинуте, а онда обновљене у бизарном тренутку, тек да би одвратила многе очи из РС од погледа преко Дрине и усмјерила их према кампу НАТО-а у околини Сарајева.

Тежиште подвале: Реприза скупа у бази такозваних мировних снага имала је прилично карикатуралан увод. Вакуум између невољних «округлих столова» под сводовима комплекса у Бутмиру употребљен је за дјеловање у два смјера, и то у најгротескнијој традицији психолошко-пропагандних дејстава из овдашњих предратних уџбеника «општенародне одбране и друштвене самозаштите». С једне стране, репертоар познат из периода «априлског пакета», старог три сезоне, опет је подигнут из прашине. Али, презентован је јавности у ненападној форми и лишен је агресивног инсистирања на укидању ентитетског гласања. Једнократно одсуство милитантне реторике у иступима вашингтонских и бриселских извођача радова, када је ријеч о посљедњој идеји,

предодређеној да наиђе на резолутно одбијање код свих релевантних политичара из РС, ипак није значило да свита замјеника државног секретара САД Џејмса Стајнберга и шефа шведске дипломатије Карла Билта диже руке од Бермудског троугла, својеверемено промовисаног у оквиру «априлског пакета».

Предсједник и два потпредсједника умјесто Предсједништва БиХ, затим, «влада» умјесто Савјета министара Босне и Херцеговине, као и Парламентарна скупштина са удвострученим бројем посланика – и даље су незаобилазни сегмент неформалних «понууда» са наводним потписом САД и ЕУ. Овом приликом, тежиште покушаја преваре и отимачине помјерено је од настојања да се у Парламенту одлучује простом већином гласова ка замисли да церемонијална (пот)предсједничка тројка функционише без вета, а набилдана извршна власт без одговарајућих заштитних механизма РС. Дакле, ради се о оперативном захвату у складу с принципом: «Док се радујеш што ти нисмо ампутирали десну руку, не примјећујеш да смо ти одстранили два прста на лијевој руци». Наравно, хируршке амбиције не завршавају се на том мјесту, јер се кључна интервенција односи на Дом народа БиХ. Према пројекцији, дискретно пласираној још на маргинама почетног окупљања у Бутмиру, 9. октобра, други скупштински дом био би укинут, а његова улога припала би Вијећу народа. Разлика је суштнска, а не козметичка, јер, према матрици испробаној на РС, такво тијело не би имало законодавну надлежност, већ могућност да се клуб било ког од три конститутивна народа позове на угрожавање виталног националног интереса. Онда би услиједила процедура пред Уставним судом БиХ, али, ту је на сцени другачији однос снага. Док је исход гласања у Уставном суду РС константно неизвјестан, а могућности бошњачке опструкције у Вијећу народа Републике Српске неисцрпне, постоје све предиспозиције да у Сарајеву буде обрнуто. Увијек има довољно начина да се делегати с ове стране међуентитетске линије паралишу разним процедуралним зачкољицама, али, то није пресудан фактор, будући да је много ефикаснији метод унитаризације – каналисати било какву међунационалну контроверзу у БиХ до Уставног суда Босне и Херцеговине. У тим координатама, већ скоро читаву деценију нема варијација приликом изјашњавања, пошто су искључиво могућа два резултата – 5:4 или 7:2, зависно од тога да ли се трилингу бошњачких и пару иностраних чланова (не) прикључује дует хрватских представника у прегласавању тандема српских судија. Уколико се узме у обзир потенцијална погубност таквих расплета, никог на политичкој сцени Републике Српске не би требало да завара ноншаланција с којом се предлаже трансформација Дома у Вијеће народа. Нема ни најмање разлога да се та хипотетичка еволуција сврста у домен «минималних корекција» система, а поготово је неопходна уздржаност пред изазовом да се у заједничким институцијама имитирају егзибиције Едина Рамића и осталих деструктивних «прегалаца» из клуба бошњачких делегата у Вијећу народа РС. Разлог је прост – неће бити прилике за то, јер ће црвена марама одмах бити уклоњена, чим се било ко из Републике Српске затрчи према њој.

Пурак планете: То су димензије које се односе на садржај, темпиран да мили кроз Бутмир 1 и 2, као и наредне приредбе са сличним предзнацима. Међутим, и форма

реанимације леша «априлског пакета» има интересантне контуре, у негативном смислу те одреднице. У временском распону од 9. до 20. октобра, сарајевска пропагандна машина нарочито је гађала мету изразито већинске наклоности у РС према Москви. На крилима патолошке маште, чак су обзнањене «поуздане информације» да је Хилари Клинтон одлетјела на састанак са предсједником Руске Федерације углавном зато да би затражила од њега да притисне Бањалуку да покаже «кооперативност» на бутмирским сесијама. Трип бошњачких максималиста, у коме је тамни вилајет пупак планете, добио је суманути наставак у приписивању континуитета са «грчким добровољцима из Сребренице» Димитрису Куркуласу, шефу канцеларије Европске комисије у БиХ, јер у тумачењу актуелног извјештаја те институције о стању у Босни и Херцеговини није приписао ентитетском гласању оне карактеристике које су очекиване у сарајевским медијско-политичким кулоарима.

Логично, кулминација фантазија односи се на контакте Републике Српске са Београдом, па је имагинарни «конобар из Стејт департмента» јављао усплахиреној структури на обалама Миљацке да је министар спољних послова Србије Вук Јеремић прво дојурио до Бањалуке да упозори премијера РС Милорада Додика да «не таласа», а када то није било довољно, онда је и предсједник Борис Тадић позвао лидере свих парламентарних партија из Републике Српске како би их лично «изрибао» са истим циљем. Није било неопходно да политички прваци у РС реагују на верглање централистичких вјетрењача, јер су хладни тушеви за Сарајево стизали са потпуно неочекиваних адреса. Шведски амбасадор у БиХ Босе Хедберг, као и познати бошњачки агитатори на међународној сцени, Дорис Пак и Данијел Сервер, овог пута нису имали охрабрујуће фразе за бошњачке максималисте. На једноставно питање – шта ће се десити ако «бутмирски процес» пропадне, они су, уз различите дозе равнодушности и резигнације, у суштини пружали истовјетан и симптоматичан одговор: «Ништа».

У прохујалим временима, када је Нобел знао да стигне и у праве руке, Иво Андрић је амбијент сличан Бутмиру називао правим именом – проклета авлија. Сада важе другачија мјерила, па се и до најпознатије награде за књижевност стиже уз помоћ дегутантних средстава. Добитник за 2009. Херта Милер представља литерарну непознаницу за наш простор, али је у јеку иживљавања над Србијом, деценију раније, извела политички стриптиз и препоручила се за девалвиране ловорике, бесрамно аплаудирајући НАТО-бомбама у интервјуу једним данским новинама, у коме све пршти од огољене србифобије. Ипак, њена опскурна (библио)графија, неким чудом, бар нуди оптималне наслове за спиралу потеза покретача бутмирског процеса. Почело је са упозорењем: «Лисица је још тада била ловац». Завршиће строгом дијагнозом: «Дубоко доље». Ту није крај парадоксалном низу, јер корице књига Херте Милер садрже и добар подсјетник за РС: «Све што имам носим са собом».